

Nº 49.

Pirmdeena 8. (20.) Dezember

1869.

S i n u a.

Sawus mihtus lassitajus, kas ns nahkoschu 1870tn gaddu grīb Mahjas weesi apstesseht, Inhdjam, lai pēc laika to darra un loi mums usdohd **skaidri** usraksttu rīktigu adresti, ka arri mehs pēc laika wissu tā waram eetaisht, ka satram lassitajam sawa lappa pareisi laikā un rīktigi teek rohkā.

Mahjas weesa apgahdataji.

M a h d i t a j s.

Gefchsemmes finnas. No Nihgas: general-gubernators pahrreisejis, — mahzitaju erzelschanas. No Pehterburgas: pahr Jurra ordena svehtkeem, — Keiserecē dohmajoh reisoht us Jerusalemi, — mihestibas dahvanas pr. Jurra brunneneekeem.

Ahrjemmes finnas. No Berlīnes: kchnīsch finod apfweizina. No Wāzjemiess: Wīrtembergas kōbna prīntscha prezžibas. No Wīnes: Ēķīr. keisars: kāpreefsojūs. No Italijas: pahr ministeri zelšanu. No Rōmas: pahr tonzibli. No Greeku semmes: Greeku nespēziba. No Jerusalemes: Prūhsch kchnīna mantostchana Lutteranceschēm par labbu. No Egiptes: sultana strihbis ar wize-kchnīnu beigts. No Australijas: Maoreeschu dumpineeli tefati.

Jitrus jaunas finnas. No Sallas muishas: pahr slīshčanu. No Pehterburgas: apgab.-kommissiones goda-darbs. No Pordolias: wellenes useetas. No Donas: pahr niknu fehrāu. No Poļenes: pa-flepta manta useeta. No Prūhschu valstes: kōbna dakteri blehdiņa. No Rōmas: pahr laupitajiem. No Melsilas: nelaimes notilkums. Jaunakās finnas.

Par faulū milteem. Brūhles-pubrs. Par Mahjas weesa peelikumu. Peelikumā. Kad wellam pīksin ween dohī, tad winsch panems wissu rohku. Bezja pušča seemas-swehku walkors. Ģēlīmo meita Tukulito. Oħde un wills. Jesluddinaschanas.

Gefchsemmes finnas.

No Nihgas. 30. Novbr. muhsu augsti zeen. general-gubernators no Pehterburgas pahrreisoja.

No Nihgas. Schejenes bāsnizas avisē lassam finnu, ka Allulfnas un Seltina draudsēs few par mahzitaju iswehlejuschas Dsehrbenes mahzitaja Kneisslera dehlu, kas taggad par mahzitaja palīhgu irr pēc Vilnas ewangeliskas lutteriskas draudsēs. Kuhjenes mahzitajam par palīhgu iswehlehts tas mahzitaju ammata kandidats Emil Moltrecht. Kad wehl ta avisē finno, ka kad Pehteruppes mahzitajs Knieriem

nomirris un ta draudsēte wissai masa, ta taggad laikam atkal tischoht peedallita Krimuldes draudsēs mahzitajam, kā ta jau agrak bijuse.

No Pehterburgas. Pahr ta Jurra ordena 100 gaddu svehtkeem awises wehl ness daschas finnas. No tahdeem, kam agrak scha ordēna 1ma klasē dohta, wairs neveens ne-effoht dīshws. Schahdu 1mas klasses ordēni warroht til karra-pulku waddoni dabbuht, kas karra-laukā sahdu slavenu darbu is-darrijuschi. Kad Keiseram Aleksanderam I. 1805 gaddā ordēna spreedēji 1mas fl. Jurra ordeni sneeguschi, tad winsch to nepeenehmis un atbildejis, ka tik 4to kassi winsch warroht peenemt, kas karra-wihreem teek dohta, kad tee karra sīrdigi turrejusches. Pa teem pagahjuscheem 100 gaddeem Jurra ordeni is-dalliti; no 1mas klasses 19, no 2tas fl. 100, no 3schas fl. 512 un no 4tas fl. 10,256. Kad wehl irr ihpaschs Jurra krusts, ko 1807 gaddā cezehla preefsch prosteem saldateem, un schahdi krusti effoht isdalliti 114,424. Jurra ordeni dabbujuse arri weena augsta gaspascha, zittreiseja Neapeles kchnīneene par Gaētas aissabweschanu 1861mā gaddā, kad Wiktora Emmanuela karra-spehks tai pilsfehtai mahzahs wirsu. Pahr to jau Mahjas weefis ta laikā plaschakas finnas stahstija. — Schōs svehtloš augstais Keisers farā runnā pateizahs Jurra ordena brunneneekeem par winnu teizameem darbeem

Karra laikā. Keisers arri fazzija, ka winsch pehz ta ordena liffumeem, kā ta ordena leelmeisters buhdams, schodeen sev effoht peelizzis Imas klasses sībni; bet tas 4tas klasses krufts, ko lihds schim neffis, winnam effoht mihlaks, jo tas winnu atgahdinoht us to laiku, kad Winsch ar to pagohdinahts par sawu laimigu karra-darbu un t. pr. Pehz tam wissi gahja us Tūrra-sahli, kur Deewa-wahrdus turreja. Pehzak seemas-pilli us māltiti bij aizinati wissi ar Tūrra krusteem apdahwinatee karra-wihri un pats Keisers tē lihds ehda. — Lai paschā deenā augstais Keisers pa telegrafu Pruhſchu Lehninaam aislaida schahdu sīnu: „Es Jums no fīrds pateizohs par Juhs mihligu grahmatu, ko Juhs zaur prinzi Albertu man pēsuhlijuschi. Us karra-wihru svehtkeem fataisidamees, Juhs wissu ta fw. Tūrra ordeea brunneneeku wahrdā luhdsu, scha ordena 1mo klasses pretti nemt, kas itt pateestigi Jums peenahkabs, un mums tas buhs par leelu gohdu, to pee Juhs kruhts redseht. Remmeet to kā muhsu saweenodamas draudsibas sībni, kas dibbinajahs us peeminnu tam leelam notiskumam, kad muhsu sawenoti karra-pulli par to mums kohpā peederredamu svehtu leetu zih-nijahs. — Arri esmu eedrohſchinajes, taggad pat Juhs fliegel-adjutantam Werderam scha ordena 4to klasses pasneegt. Alleſanders.“ Us to Pruhſchu Lehninsch atkal pa telegrafu Keiseram atbildeja tā: „No preeka aisgrahbts un ar affaru pilnahm azzihm Jums pateizohs par to man parahditu gohdu, ko es newarreju zerreht. Bet jo wairak manni eepreezina Juhs fīrds dohmas, ko man sīnnamu darrijuschi. Pateesti, no scheem wahrdeem redsu Juhs draudsibas jaunu parahdischanu un Juhs peeminnu no ta leela notiskuma, kad muhsu fabeedroti karra-pulli zihnjahs par to mums kohpā peederramu svehtu leetu. Schahs draudsibas un tahs peeminas wahrdā eedrohſchinajohs Juhs luhgt, lai peenemmat mannu ordeni, kam wirskraksts: „par nopolau.“ Mannai armijai tas buhs par leelu gohdu, Juhs par scha ordena brunneneeku redseht. Lai Deews tas Rungs Juhs pasarga! Wilhelms.

No Pehterburas. Kreewu awise „Westi“
stahsta: ahrsemimju awises daudsinoh, ka augsta Greeku
lehnnineene apnehmusehs Jerusalemi apmeleht, to-
mehr ta, ka neweens lai nesinn, kas winna effoht.
Arri Kreewusemmes augsta Keijereene Maria Alek-
sandrowna dohmajoht ta ap leeldeenas laiku tahs
swehtas weetas apmeleht, preeksch ka laikam gan
peeflahjigu gohda-sakemshanu qabdaschoht.

No Wehterburas. Augstais kungs un keisers irr wehlejis, pa wissu leelu walsti mihlestibas dahwanas salaffiit; karrā eewainoteem Turra brunnenkeem (tahdeem, lam Turra frusts pee fruhthm), winnu bahrineem un familijahm par labbu; tadeht karra-ministerija wissahm karra-teesahm un waldischanahm usdewuse, tahbas dahwanas pretti nemt un augstakai karra-pulka waldischanai eefubt.

Ahrsemmes finnas.

No Berlins, 3schâ Dezember (21 Novbr.).
Wakkar Lehniisch Brandenburgas sinodes preelsch-
neekus, garrigus un laizigus, fanehma un ar teem
apsweizinajahs. Kahds no teem mahzitajeem us
Lehnina runnadams, wehleja, lai Deewos Lehniin
wehl ilgi usturretu ewangeliskai draudsei un ka wiffas
winna publes tai isdohtohs par labbu. Us to keh-
niisch atbildeja ta: „Pateizohs par tahm labprah-
tigahm wehleschanahm un no sawas pusses wehlu, ka
tas meerigi eefahkts darbs arri meerigi pabeigtohs.
Muhsu draudsehm lohti waijaga, ka pahr to gahda-
jam, lai nemeerigee teek apmeerinati. Mums irr
dauds eenaidneku; es te nedohmaju wis us fatto-
teem. Kad mehs wairs netizzam sawam Pestitajam,
ka winsch irr Deewa dehls, kas tad buhs? Tad
jau winna mahzibas buhtu tikkai zilweku lilkumi.
Tapehz wehl reis wehlohs, ka Juhs to eefahktu
darbu (tarunna schanohs pahr tizzibas leetahm) meerâ
pabeigtu.“

No Wahzsemms. Wirtemberges walts, kā sinnam, arri wehl naw eedewufhs Seemet-Wahzsemmes beedribā un tadeht tur laudihm leelais brihnumbs, kā winau frohna-mantineeks schinnis deenās effoht saderrinahts ar sahdu Bruhfchu prinzeffi. Vahr to nu wissi prahrtigi zilweki lohti preezajahs, tilween tee Bruhfchu eenaidneeki, las negribb sem Bruhfcheem padohtees un beedribā eestahtees, tee vahr to ditti apfstaistahs. Bet frohna-prinfscha tehws labbi gan sinnadams, kā nelur zittur drohfschaku un pastahwigaku patwehrumu preefsch sawas lehnischkas familjas newarretu atrasl, kā pee Bruhfcheem, tadeht sawam dehslam tur to bruhti ismellejis. — Us tahdu wihsj drihsak warroht zerreht, kā Wirtemberga arr' eestahsees Seemetneeku beedribā.

No Wihnes, 7tä Dezember raksta tà: Wallar preefsch puffsdeenas pulfst. 9 keisers ar saweem pa-waddoneem no Triestes nahldams, pahreisoja mahjä. Teefu preefschneeki us bahnuscha bij gahjuschti pretti keiseru fagaaidht un tè Wihnes birgermeisters Felder keiseru ar ihpaschu runnu apfweizinaja, par ko keisers pateizes un par to prezajees, ka wiensch atkal sawâ walste un sawâ mihta Wihne pahrnahzis. — Keisers ar ihpaschu pasluddinaschanu pawehlejis 11tä Dezember walsts teefai sanahst kohpâ Wihnes vilsehtä

No Italijas. Ar ministeru iswehleschanu Italijā sehoreis pawissam ehrmigi eet. Ir tas bei-
dsamais, Bialdinis, newarrejis sev heedrus sadab-
buht un nu lehninsch zittam fungam, Sella wahrda,
effoht usdewis, zittus ministerus sagahdaht. Dsirdehs
gan, fā tam isdohfees.

No Nohmas. Stahsta awischi finnas, ka no teem 900 bislapeem, kas gaidditi us konzihli, tomehr kahdi 700 effoht sanahfuschi. Ohtrā deenā, t. i. 9tā Dezember pahwests laffijis faweeem weesem-

preeschâ, fa konzihli turroht tadeht, fa ar Deewa dohtu spehku warretu pretti atturreees tai netizzihai un maldischaham, kas taggad jo deenas jo wairak parahdotees un jo stipri stahwoht pretti fw. basnizas mahzibahm. Kad bij katrai ihpaschais nodat-tai sawus darbus norahdijis, kas pa tahm nahkofschahm deenahm pahrspreeschami, tad nosazzija nahloschu sapulzeschanohs us triju fungu deenu.

No Greeku semmes. Greeki weenadi wehl schehlojabs, fa newarroht nekahdâ wihsé wakkâ tift nedis isnihdeht sawus laupitajus, kas no zittu fahschu tweedreem ween gribb pahtift. Taggad us-gahjuschi, fa winnu lohpu-ganni tee laupitaju aistahwetaji. Schee lohpu-ganni effoht fahdi 80,000 zilwei, kas pawissam sawadu wallodu runnajoht, un kam nefur ihsti paleekama weeta ne-effoht, jo tee ar saweem gannelkeem eijoht pa falneem no ween as weetas us ohtru un teem ir negribboscheem daud-reis waijagoht laupitajus, ko farra-spehks dsenna, pee fewis paslehp, lai no winnu atreebschanas warretu isglahbtees. Pehrnâ gaddâ isdohits liffums, fa kram, kas fahdu laupitaju barra wirsneelu fahschoht, tilfchoht ismakhatac 10 lihds 20,000 drames naudas, bet tas neko nepalihdoht. Lai nu no Turku semmes tee laupitaji newarretu peenahst, tad Turku waldischana apsöhlijuse farra-wihru waktes us rohbeschu litt. — Greeku semmê schim brihscham lablahschana nkas ne-eijoht us preeschu, bet drihsak atpaskat.

No Jerusalemes. Jau effam saweem lassitajeem sianojuschi, fa Ehstreiku keisers un Brubschu frohna-prinjis nesenn bijuschi Jerusaleme. Ehstreiku keisers, sinnams, gan neko tur now isdarrijis, jo pahr winnu nkas wairak now sianohs, fa til ween tas, ko agraf jau effam teifuschi. Bet Brubschu frohna-prinjis gan ko isdarrijis, kas wisseem Lutteraneescheem protestanteem par preeku, — un pahr to iê sianofim. Lihds schim Lutteraneescheem turnebij sawas weetas un basnizas un ta weeniga protestantu basniza Zianas kalmâ peederreja Angleem un tee labbâ prahdâ arri Lutteraneescheem noweh-leja tur sawus Deewa wahrdus turreht. Taggad Brubschu frohna-prinjis us Suez reisodams bij sultanu apmetlejis Konstantinopel un sultans Brubschu lehninam schinkojis Jerusaleme to plazzi, kas zittureis Zahna-brunneneekeem peederrejies un fur teem bijis faws spitals un wissas zittas ehlas, bet kas taggad bijis Turku moscheju jeb basnizu ihpaschums un atrohdotees turpat fahnis fw. kappa-basnizai. Wehl taggad tee druppi israhdoht, fahdas tur zittureis brangas un baggatas ehlas bijuschas, bet ko taggad tilkai nabbagi taudis ween apdihwojoh. Gan jau zittu tizzibu beedri leelu naudu par to weetu sohlijuschi, un wissadi iszihnijsches to sawâ warrâ dabbuh, bet neka teem neisdeweess to panahst. Sinnams, fa teem, kas to plazzi fenn fabrojuschi, schi peepescha finna nepatikka wis, — bet neko ne-

warreja darriht, bij japaleek meerâ un Greeku patriarks, kas labbak Lutteraneescheem to plazzi web-lesis, nefâ Rohmeechescheem, no fawas pusses wehl to turpat fahtbuhdamu plazzi, kas pee winna basnizas peeverrejis, atschinkojis Brubschu frohna-prinzeessei, lai tur buhwe behrnu-spittali. Brubschu prinjis to dahwinaschanu no sultana fanehmis, steidsahs us Jerusalemi, to fawa tehwa wahrdâ par peederrumu eenemt un fwehdeenâ, 9ta November to ar leelu gohdu isdarrija, kur fahbt bija fahdi teesu fungi, Brubschu general-konsulis, protestantu draudse un fahdi no Brubschu juhras saldateem; Brubschu ehrgli uswilfuschi wissu-augstakas ehfas jumtâ. Satta, fa Zahna brunneneeki nu buh schoht atkal to plazzi zelt gohda un wisspirmak buhweht wahz'-basnizu. Frohna-prinjis tai paschâ deenâ no Jerusalemes airesodams to missionaru Dr. Sandrezzli, fa arri to prahdigalo un zeenigalo Muamedaneeti Scheiku Assad Tischfisch, apdahwinajis ar farkano ehrgla-ordeni. Tahdu pat gohdu parahdijis Greeku patriarcham arri.

No Egiptes. Tas strihdis, kas wize-lehninam bij ar sultanu, tas nu irr pabeigts! Tas irr pabeigts meera prahdâ. Gan jau dohmaja, kas bes farra wairs newarreschoht islihdsinatees. Sultans pehdejâ reisâ rafstdams, effoht gauschi labprahligus wahrdus runnajis, lai gan no fawas pagehreshanas neko neatlaidis un wize-lehninsch ar saweem ministereem farunnajees, sultana padohmu penehmis un ar leelu gohda-zeremoniju to saweem pa-walstneekem pasluddinajis. Sultans parahdidams, fa winnam prahs us meera, effoht daschas armijas saldatu us billetehm atlaidis mahja.

No Australijas. Is Jaunselandes pahr to farru ar turrenes Maoru tautahm raksta, fa nu tur jau meerigaki fahjotees; nu wairs wissa tauta ne-effoht fahjâs, bet fahjotees weetahm paschi sawâ starpâ, prohti, Englandeeschu eenaidneeki ar winna draugeem. Bet Englandeescheem nu effoht teesajami 3 leelee pretineelu waddoni un schee nu winneem effoht tee, pee fa pretineekem gribboht rahdiht, zif bahrgi tahdi eenaidneeki sohdam. Bet kad nu taggadeji sohda liffumi effoht par dauds zilwizgi, tad teesachoh pehz wezza laika liffumeem. Kad suhdsiba smalki ismekleta un svehrinatee apsuhdsetohs par wainigeem nosazzijuschi, tad spreediums teem preeschâ lassichts tahds: „Juhs tilfah wilfchus aisswilki us sohda platscha un ais fakla pakahrti, fa mehr nomirstat. Tad juhsu galwas tilfahs schirkas no meesas, tahs meesas tschetrâs dallâs dallitas un tad ar tahm darrihs pehz gubernatura spreedula.“ Kad tas spreediums bij nolassichts un wissadi liffumu bahrgums israhdihts, tad teesas preeschehdetajs at-fal darrija pehz apgaismotu laiku liffumeem un teiza, fa ar to pakahrschanu ween jau peetilfchoht un tad, fa jau eeratis, pabeida ar tolubgschanu: „Tas wissupbehzgais Deews, furra wahrdu juhs daudsfahrt sainojuschi, lai irr schehligs juhsu ar grehkeem apgruhti-

natahm dwehselehm." Pascheem teem Engl. kolonisteem, kas daudfreij sohbus greesuschi, fa Maori winnu liktus ta neschehligi sakappajuschi, palikka neslabbi ap firdi, eedohmajotees, fa winnu eenaidneeki arr' warroht pehz tahdas zeetsfirbigas preefschisches ar winneem darriht.

Zittas jaunas sunos.

No Sallas muischas. Gahtzeema Sallatsch mahjas faimneeks Pehter Sihmann bij nogahjis mafsaft galwas-naudu pagasta waldishanai minnetä muischä scha gadda 13. Novemberti. Sawu mafsaftchanu isdarrijis, bij tad pawaddijis kahdu laizmu pakawedamees ar zitteem draugeem netah no muischas buhdama Buntscha frohgä. Ap pulksten 7 wakkara scho weetu astahdams, dewees weens pats us mahjahm un bes zetta eedams eegahjis waltejä ubdeni prett Slohku, Leeluppes labba pufte, kahdus pahru desmit sohkus no tilta un noslighzis. Tista muitneeks gan bij dsirdejies kahdu brehzoht pehz valihga, bet gluschi tumscha laika deht, pa tiltu freehdams, naw warrejis eeraudsicht, fur glahbjamais atrohdahs, un pehdigi neko wairs nedfirdehdams, gahjis atpakkat us sawu weetu. Kapehz nelaimigais gahjis tahdu nezelku, naw nemas ismannams. Teikts gan tohp, fa frohgä ne-effoht neko dsehris, bet fa bijis preefschlaikus tikkai tahds drusku apmuljis, fur nu muhsu mahnu-memminas wehl leek klah: winnam effoht bijis saws waddatajs, listens. Wai nu winsch irr gribbejis eet taisni us Slohku, pahnest sawai faimneezei azzu-sahles, furra irr palikkuji scho wassar' tumscha us azzihm, wehl jauns zilwels buhdama, jeb apmaldejies un tumschä wakkara spihdehdams Slohkas uggunis eeraudsidams, par sawu zeemu noturrejis un ta tad eegahjis nahwes rihkli. Slihfschanas weetu bij pats apfihmejis ar sawu zeppuri, laffatinu un weenu hantu maiisi; fo bij astahjis us ledju, wassejumam blakkam. Ohtrå deenä winnu is uppes dsilluma usschahkareja un 23. November atdewa truhdu duffai kapfehtä. Neilaiki noschehlo winna neredsiga faimneeze, peezus gaddus wezza meitene, un dehliisch, neko no tam gan wehl nejsthdams, jo tas til peedsimma tas zettortdeenä preefsch tehwa glabbaschanas. Lai Deewes eepreezina to ar tik dauds behdahm un raisehm apfautu mahti un atwieglo winnas gruhitas!

J. V-nn.

No Pehterburas. Apgahdaschanas komiteja Pehterbura arri tahdeem palihds, kas parradu deht zeetumä. Schoreis ta atkal astonus, ihpaschi familiu tehwus no zeetuma atswabbinaja, winnu parradus aismassadama. Fa schi komiteja tohs atswabbinamohs pehz pateefibas iswhelejuse, to slaidri parahda tas, fa te arr zitti bija Wahzeeschi un weens Turks. Kad zeetuma preefschneeki ar saweem zeetumnekeem lohpä 23. November rihta-luhgschanu bij noturrejuschi, tad atswabbinateem to schehlastibu

pasluddinaja, — par fo tee gan no firds warreja preezatees.

No Podolias raksta, fo Proskurowas aprinki effoht usgahjuschi dedsinamas wellenas. Schahda manta turrenes laudihm par leelu svehtib, jo malkas teem ne-effoht un lihds schim wajad sejis salmus dedsinaht, kas tak lohpeem par barribu derr seemas laifa. Til ween gruhli buh schoht semneefus ar to jauno malku eeraddinaht.

No Donas raksta ta: Muhsu apgabbals irr pasihstams par tahdu, kam ittin weffeligs gaiss; bet schinni gaddä te tahda flimmiba iszehlufehs, kas ar mehri salihdsinama. — Taas diwöss seemeta pusses aprinkös, Schoperski un Medwedizki jau kahdus mehreschus plohsahs tahda mehrim lihdsiga flimmiba, fo dolteri pehz sawas wihses nosauz „anguina gangraenosa“ un kam pretti wiffas dolteru sahles neko nepalihds. Behrni no 1 lihds 18 gaddeem ar scho kaiti mirstoht pa trim deenahm. Schoperes aprinki ween schinni wassarä ar to fehrgu nomirruschi 8000 behrni. Te irr widdutschi, fur wiffs jaunais augums gluschi ismirris.

No Posenes, Pruhfchöss raksta ta: L. muischas kungs lilla nozirst wezzu apfas kohku, kas winnam bij zellä. Pehz pabeigta darba tee trihs strahdneeki paftchi bij pasudduschi, un lad kungs kahdu no saweem zilweleem jautaja, fur tee strahdneeki palikkuji, tad tas atteiza, fa tee sem apfas effoht naudu atradduschi un ar to tuhlin us Poseni aisdewuschees. Kungs dsinnahs teem pakkat un tohs usgahja, lad tee patlabban gribbeja to naudu pahrmaint. Bija slaidri Hollandeeschu dukati ween, 50,000 dahlderus wehrtibä. Dohma, fa zittreiseja Pohku lehnina Augusta ta Slipra laikä kahda winna pilsdahma, kam toreis ta muischha peederrejuse un kas palikkuji ahrprahtha, laikam to mantu te eerakkuje.

No Pruhfchun walstes. Tur teefu ismeklefhanä taggad stahwoht daschi frohna-dolteri, kas jaunus zilwels blehdigä wihsé atswabbinajuschi no saldatu deenesta, sunams, par labbu mafsu. Pee zitteem atrasti naudas-papihri un wehrtas leetas, fo eenehmujschi par kihlu no tahdeem atswabbinateem, kas to noderretu naudu pehzak peeneffihs. Pee diweem doktereem, kas brahti, tahdas kihlas atrastras 60,000 dahlderu wehrtibä, fur klah arr peeshmeti to zilwels wahrdi, kam tahs kihlas peederr. Arri tee rekrubfchu russi wiltigi pahrtasiti, jo tur zitti zilweli peeshmeti par mirruscheem un zitti par pasuduscheem, kas tomehr itt meerigi dshwojohit sawa weetä lä dshwojuschi. Effoht pawissam 22 dolteri apzeetinati.

No Rohmas. Paschä Rohmä un winnas aptuhwumä taggad effoht leela nedrohfschiba. Fo wakkars wehlu neweens prahrigs zilwels newarroht bes eerohtscheem pa eelu eet un neretti redsoht familiu tehwus ar dubbultstohbru flintehm apbrunnojuschohs pee doltera, woi pehz wezz-mahthes eijoht.

Nefenn atpakkat kahda beedriba, kas gribbeja us jakti dohtees, tad wehl nebija pa beidsameem wahrteem no pilseftas ahra, tilka gluschi aplaupita un paschi jafts-erohtsch, kas deesgan gudri paslehpiti, teem nonemti. Ta daudsreis notizzis, no ka warr dohmaht, ka leela laupitaju beedriba nomettufehs. Rohmas turumā, kas tāpat ahrpuff' ka arri eelsch-puff' pilseftai sawu blehdibū venn.

No Mefifikas. Kalnōs, fur isrohf woi metallu woi alminia ohgles, allaschin mehds nelaime notift zaur to, ka semmes sagabshahs strahdnekeem wirsu un tohs noslahpe. Ta taggad rafsta no Mefifikas, ka tur taīs bedrēs, fur fudrabu isrohf, 9ta Oktober f. g. simts zilwelti gallu dabbujusch, wihi, seewas un behrni. Bijis pats launaga laiks un seewas un behrni strahdnekeem ehdeenu atnessusch, kadeht tee lihds tai nelaimē eekrittusch.

Jaunakahs finnas.

No Rohmas, 12ta Dezember. Us konzihles fanahschahu arri bij wezza Neapeles fehnina familijs, un Chystreiku Leisereene; Finnijas leisereene arri gribb abraukt, bet wehl nefinn, woi leisers pats to wehlehs.

No Madrides, 11ta Dezbr. (29. Novbr.). Kortesu pulka generalis Prim teiza, ka wisswairak balsis eshoft peekrittuschas Genuas erzogam. Pawissam ne-eshoht teesa, ka erzoga mahte erzogam aisleedscht Spanijas fehnina krohni peenemt; tadeht drihs ween buhschoht scho Genuas erzogu par Spanijas fehninu isfluddinah.

No Londones, 7ta Dezbr. Waldischana pawehlejuse, ka buhs wehl karra-pulkus fuhtibit us Thrusemmi.

— 11ta Dezbr. No „labbas-zerribas ragga“ ta finna nakhuse, ka tur 4 deenas no weetas leela wehtra vlohs-jusfehs, kas pee fuggeem dauds stahdes padarrijuse.

Par kaulu milteem.

Ka tas wiffai tehwsemmei par labbu derr, ka tee faimneeki paleek par grunteekeem, to taggad jau gandrihs latrs behrns finn. Bet ja grunteekeem labbi buhs isdohtees, tad winneem waijaga leelskas eenahschanas. Ka tad zittadi winni to kaptalu preefsch pirkta zeemata nomassahs? Leelaku eenahschahu faimneeks ar teem maseem tihrumee, kas winnam lihds schim bijusch, seewim newarr eegah-dahi. Tihrumi ja taisa leelaki. Zettortais tihrumis janemm slah. Tad faimneekam masak' netils maises un zettortais tihrumis, tas winnam buhs tas kaptala nomassatajs.

Bet te nu daudseem weens kawellis zetta stahjahs: Subdu truhst. Schi tahda dohmu rinda manni peeweeda teem kaulu milteem.

Es ar kaulu milteem weenu prohwi esmi taisijs. Ka Mannim isdeweess, par to lassitajeem te gribbu sianu doht, zerredams, ka grunteeeki un renteeeki zaur to tiks usflubbinati, sawus tihrumus arri ar kaulu milteem apfuhdoht.

Ruddeni 1868 tschetras puhrueetas ismelleju, kas no weenadas semmes sortes hija un taks ar rudseem apfuhju. Diwas puhrueetas atstahju pa-

wissam nesuhdotas. Diwas puhrueetas apfuhju ar 7½ puddeem kaulu miltu katru puhrueetu no Kahrla Krichjahn Schmidt a kaulu miltu fabrikas Rihga. Taggad 1 puds mafsa 80 kap. fudr. Tad nu weenas puhrueetas apfuhdochana ar kaulu milteem mafsa 6 rub. fudr.

Mannim ta isdewahs:

Weena ar kaulu milteem apfuhdota puhrueeta isdewa 1½ puhrus rudsu wairak' ne ka weena ne-apfuhdota puhrueeta.

Ta nu rudsu puhru rehking 3 rub. fudr. un salmu poħdu 7½ kap. fudr. un ja wehra leek, ka ajs weena puhra rudsu wissmasak' 20 poħdu salmu stahw, tad tas rehkinsch isnahk ta:

$$\begin{array}{rcl} 1\frac{1}{2} \text{ puhru rudsu} & = & 4 \text{ rub. } 50 \text{ kap.} \\ 30 \text{ poħdu salmu} & = & 2 \quad " \quad 25 \quad " \\ \hline & & 6 \text{ rub. } 75 \text{ kap.} \end{array}$$

Tad nu jau pirmā gadda no kaulu miltu apfuhdochanas isnahk 75 kap. fudr. pelnas no weenas puhrueetas.

Mannim irr 4 tihrumi. Tad nu kaulu milti ne-ween weenat plauschanai par labbu nahk, bet trim plauschanahm. Ja oħra un tresħa plauschana koh pā deht kaulu miltu apfuhdochanas wairak' graudu un salmu nenes, ne ka pirma plauschana, prohti par 6 rub. 75 kap. fudr. pelnas par puhrueetu, — tad ta iħsta pelna no weenas puhrueetas deht kaulu milteem well 7 rub. 50 kap. par puhrueetu. Kad nu tas tehrinsch par puhrueetu irr 6 rub. fudr., tad ta slaidra pelna irr wairak' ne ka 100 prozent.

Un tomehr pee fha rehking 3 labbumi nau peeskaititi:

1) ka tee kaulu milti pee oħtras un tresħas plauschanas laikam wairak' isdarijs, ne ka pee pirms plauschanas, tadeht ka kaulu milti pee pirms plauschanas wehl tik pilnigi ar semmi nau fajaukuschees ka pee oħtras un tresħas plauschanas;

2) ka tee kaulu milti neweu wairo graudus un salmus, bet iħpaħchi arri graudus darra swarrigakus,

3) ka tee kaulu milti semmei to foxxora flahbumu atdohd atpakkat, ko ta labbiba tai neħmuji un kas lihds apeħħis jeb pahrdoħts tizzis. Un tomehr bes foxxora flahbuma stahds newarr peetilt.

Mans rehkinsch irr gauschi mehrens. To gan droħħchi warri tizzeħt, ka no oħtras un tresħas plauschanas masaks graudu un salmu wairakums ne-isnahks ka no pirms plauschanas, prohti par 6 rub. 75 kap. fudr. wairak' graudu un salmu. Tad no 6 isħereem rubleem fudr. par puhrueetu isnahku slaidras pelnas 75 kap. + 6 rub. 75 kap. + 6 rub. 75 kap., tas buhs: 14 rub. 25 kap. fudr., tas irr wairak' ne ka 200 prozent.

Beidsoht wehl stahstischu, ka ar kaulu milteem jastrahda: kaulu miltus us tihrumu wedd un fasma ja ħalli, ar semmi un wirzi. Papreelfsch weena kahrta

semmes, tad weena kahrtä kaulu miltu, tad wirze wirsü leeta un tä jo prohjam, lihds kamehr kaulu milti heigt un weens mass kalmisch gattaws.

Schis kalmisch 8 deenas stahw neaistikts. Tad paprecksch wiss tas kalmisch teek issehts un tad tee ruds. Beidsöht wiss teek ee-ezzehts, wisslabbal' ar geier-ezzeschahm, kas gan katram prahrigam fain-neekam waijadsetu buht un kas 12 rub. fudr. massa.

Tad pehz 8 deenahm to kalmiu attaisiju, tad tee kaulu milti itt pilnigi ar semmi wehl nebij sajau-fuschees. Taifnibas pehz mannim nu waijadseja to kalmiu walla schippeleht un wairat' to maso kalmiu pataisht un weenumehr wirzi wirsü leet. Un scheem maseem kalmineem tad waijadseja atsal 8 deenas neaistiktem stahweht. Tad ta ruhgshana pilnigaka buhtu bijusi.

To deemschehl ne-esmu darrjis. Ja to buhtu darrjis, tad tee kaulu milti pilnigaki ar semmi buhtu sajau-fuschees un tad laikam tas graudu- un falmu-wairakums wehl leelaks buhtu bijis.

Gaujenes draudse, Gaujenes pilsmuischä, kauli teek pirkli.

...

Bruhles-puhrs.

(Statt. № 48. Beigums.)

Brehz zeems bija zaur sawi tihribu un kahrtibu flawens zeems. Gelas bija ar glasereteem keege-teem islitas, tapehz arri reisneekem pehz zeema eeradduma bija ahdas sahbaki ar mihslahm drehbjukurpehm jahrmaina. Schim eeraddumam waijadseja padohtees tapat Napoleonam un Kreewu Keiseram Aleksanderam I., kà orri muhsu prezzieneekem, furrus mehs us Elburg nammu steidsotees eeraugam. Sirgi teem bij ahrufs zeema kahdä weesu-nammä ja-aistahj.

Klotilde, abbus weesus eeraudsijusi, nostahjabs pee dahrsia-wahrteem tehwam blaskam un tohs sagaidija.

"Es gribbeiu derreht," tä Elburgs usfauza tuh-wodameem weesem, "ka juhs gan tee nolahdeti Franschi is juhsu filta ligsda istreekuschi!"

"Jums pa dakkai taifniba," atbildeja Huiders, "tee arri irr wainigi pee ta, ka es Jums usbruhku; winai pagehr 550 muzzas filku un man tahs ja-flappejoht. Woi Juhs warrbuht to apgahdaschanu neusnemtohs, kad es Jums par satru muzzu 10 gulschus massatu?"

"10 gulschus? Hm! Kapehz tad ne?"

"Nu labbi, tad nahkat, lai mehs scho leetu noderram un tad kahdu zittu darbu preekschä nemmam, ko arri pee weenas reisas gribbu nobeigt.

Istabä tiska kontrakts noralstichts; Elburgs ap-sohlijahs kohpmannim Huidersam pehz trim nedbehahm 550 muzzas filku par 5500 gulschem flappeht.

Pehz tam tiska prezziwas darrischana preekschä nemita. Huiders raudsija no Elburga wehl baggatku bruhles-puhrus isfpeest, — bet welti! — El-

burgs nebija grohsams. Wittumam par leelu brihnumu, Huiders beidsöht tof prezziwas kontrakti parafstija un ar team 4000 duklateem meerä palika. Ohtra nahkama svehtdeena tiska par kahsu deenu nolikta.

Dohmigs jahja Wittumis sawam tehwam blaskam us pilsfehiu atrakat; bet kad wihsch bailigi sawi tehwu usfattija un to par ta prezziwas kontrakti parafstischau pahriwaizt doh-maja, usfattija winau wezzais kohpmannis kà noschehlodams un teiza:

"Redsams, ka tu tahdas darrischanas nepastifti; bet neisjauz mannas dohmas, ta nau masa leeta, par tahdu zennu, neeka filku kontraktu slehgt."

Pehz tam gahja abbi flusku tahkak; wezzais dft-kas doh-mës nogrimmis, dehls galwu frattoht tehwu usluhodams. Mahja pahrnahkuschi, wezzais tuhlin sawä istabä eeslehdahs un pehz trim deenahm dab-huja deenest-meita leelu pakku grahmatu poste nodoht.

Kahsu-deenä atrohdam abbus pilsfehtneefus at-fal Brehz zeemä. Arri schodeen wiinneem wezzais Elburgis pretti nahk, bet fajuzzis, ismiffis uu dicti nemeerigs.

"Huiders," wihsch issauz, "man irr kas gaddiejes, kas tikkab' Jums, kà arri man jaeweheho."

"Ta? Woi Juhs warrbuht nodohmajuschi to prezziwas kontrakti pahrgrohsift?" prassija Huiders ar tahdu halsi, itt ka wihsch neko nesinnatu, kaut gan neweens zits Elburga kaiti tikkabi nepasinna, kà wihsch.

"Ne wiss tas," atbildeja Elburgs, "bet mnysfu ohtris kontrakts . . ."

"Pahz zittahm leetahm mums taggad nekahda sinnaschana," atteiza Huiders ahtri; "es nemihleju, ka manni mannas darrischanas jauz; es esmu prezziwu un kahsu labbad taggad scheit atnahjis un ta-pehz lai paprecksch to nodarram, tad jaw wehl dees-gan laika buhs, zittas leetas pahrunnaht."

Ne ilgi pehz tam dewahs gresnis kahsneelu pulks us basnuzu.

Pehz laulibas bija wezzais Huiders labprahigs, Elburga kaites usklausih un abbi kohpmanni ee-flehdahs Elburga kantori.

"Es esmu," tä Elburgs eesahla trihzedamä halsi runnah, "apnehmees Jums schihs neddetas beigumä 550 muzzas filku flappeht. Man lihds schim nau isdeweess nerveenu weenigu samantoht, jo wissas irr pahdohtas."

"Schi leeta man lehti saprohtama," atbildeja ohtris lehnä garra, "jo es esmu wissas nopirzis. Es gribbu Jums arri sawi nodohmu isteikt, Elburg: Juhs effat lohti baggati un dohdat sawai meitai til knappu puhru lihds, ka mums par to ja-kaunahs. Pehz kontrakta Juhs effat apnehmuschees man filkes apgahdaht. Nu redseet, atpirkat no man-nis satru muzzu par 70 gulschem, maffajat man us tam wehl 33,000 gulschus un es buhshu ar Juhsu meitas, mannas weddesles, puhru pilnä meerä."

Sluddinachanas.

Mans dñihwoffis irr Dñrnawu-eelā tai paschā pufse us Gelsch. Rīgu bei Maskawas Ahr-Rīgā № 50, (ne tablu no Ruggischa un Lihdakas mahjas weetahm. Us wahrteem redsams mans wahrs: J. Dahlmann.

Tauni schni no semmehm marr lohrteli un kosti dabbuht leela Brūhver-eelā № 7 weenu treppi augšā.

 Behri no semmehm, kas ūhejenes ūholas eet, ware pee weenā ūfamilijas dabbuht mißligu lohpschānu, ruhmi un pabritku par lehtu makſu.

Klahtatas ūnnas dabbu Kloster-eelā № 3, ne taht no gymnasiuma.

Behri no semmehm, kas ūhejenes ūholas eet, ware ruhmi un pabritku dabbuht, pretti Wehrmanna dahrsam № 27, weenu treppi us augšā.

Peē jauna Melderā.

Wissus gohdigus pahrdewejus, kuri ūanu prezzi linnus jeb linnusehklas

Rīgā stelle, luhdsu, ūa jauns eesahzris, manni ar ūahwam prezzehm apmelleht leela Aleksander-eelā peē ūela vymja. Taifnigu ūanemchamu un ristigu ūismaskashanu us to aktrato wihsi apföhlū.

Mans andeles-weddejs buhs M. Pehlfchen.

A. C. Schulz.

Wisseem ūenijameem ūaudim ūatru ūannam, ūa es to ūohymanni Chr. Pehlfchen no Salzes par ūinnu ūepirzeju ūanu ūammā, Pehlfchen. Ahr-Rīgā ūuworowa-eelā, ūsmu ūenehmis. Rīgā, 16. Novbr. 1869. A. C. Fielig. 2

Pirma Kreewu ūgguns-grehku ūfahdes apdrohshinaschanas beedriba,
grunts ūaptals 4 mill. ūnd r.
Ūeku ūaptals 500,000 rub.,

apdrohshina preit ūgguns-grehku ūlahdes, par ūlehtaku makſu: dñihwojamas ehlak, ūlehtus, ūchukus, ūohpu ūuhis, ūrohgs, ūeddelus, ūijus, ūrohshus, ūudmalus un t. pr. un arri ūiffas ūustumas ūeetas, ūa: mahja ūeetas, ūabbi, ūeenu, ūalmus, ūohpus, ūarba-rihus, ūaschines un ūa ūohjam.

Apdrohshinaschanas dehl ūameldahs pee

R. John Hafferberg,

Rīgā, ūungu-eelā № 12, ūai mahja, ūtrā ūinnu-dñihju bohde.

Walmecera.

Ūaru ūannam, ūa es no Teheratas ūchē ūeenu dñihju-bohdi mahderineistera Drōs mahja, prettim ūeesneek ūungo Krujes ūlahraem, ūsmu ūeritejēs, ūur ūahrohdu ūihreicju un ūewiſchku ūattavaš ūrebbes un ūseltenohs ūreewu ūemmes ūaschokus. ūuhosu ūraugus un ūasibstamus manni ūabprat apmelleht un ūapföhlū ūatram ūabbaš prezzeb un ūistigu mehru doht. 1

Ūista preefsch 1 jeb 2 ūilwekeem irr us ūri ūabbiujama Pehlfburgas Ahr-Rīgā ūudmallu-eelā № 4.

No polizejas atvēlehtis. Drīkētis un ūabbiujams pee bilshu- un ūrahmatu-drīkētaja Ernst Plates.

Talſē pee ūohpmanna

M. Kochius

warr apstelleht „Mahjas weesi us 1870.“ Turpat arri warr dabbuht ūirk par iſto ūirgu ūifas pee mannis drīkētas ūatwiflas ūrahmatas.

E. Plates.

Mr. Krohna un Rahtes ūhmi apstemeleti ūiftigi ūissina ūefmeri, ūo ūileema ūelulma, ūeek ūahrohdi, ūun ūirzeja ūahros ūeem ūefmerem par ūelti ūirſu ūſu ūun ūileft ūeena ūidsemme ūaſka- ūrahmatas us 1870to ūaddu ūihds ar ūella- ūahditaju ūihgā, ūpar ūelti ūahwinata

J. Redlich

gruntiga

Englischu ūmagashne, Rīgā.

Wisseem manneem draugeem un ūudehm ūohdu to ūinu, ūa es ūanu ūihna- ūagrabu ūafkal ar jaunahm prezzehm ūsmu ūaghadajis ūun ūeedahwaju ūihnu, ūummu, ūorteru un t. pr. par ūlehtaleem ūenneem. ūabbi un ūstizzigu ūopdeeneschanu ūapföhlādams ūuhosu ar ūahwam ūaijadsibahm manni apmelleht.

Karl Enßler,

de ūehy ūammā pee ūezzeem ūmīschu ūahrteem, prettim ūedlich t. ūag. ūmagashnei.

Ūummi- ūalloshas no ūabbaš ūortes ar ūeeglu un ūltu ūohdi, preefsch ūahmahm un ūungeem, ūa ūa ūmalaš

kunigu ūamashas,

lakkeeretas un ūno ūigru- ūahdas un ūeerejami ūahbi ūeefsch ūahmahm, ūo ūabbaš ūprezzes ūgattawoti, ūipri un ūgliht ūrahdati, ūeek ūeedahwatas ūeela ūulkā ūpar ūleht ūennu ūo

P. J. ūelisanow, ūakku-eelā № 9.

Appaſhā ūakſitais ūeedahwa ūanu ūelu ūrahju ūrischā

1869ta ūadda

Baireeschu, Braunſchweigu un ūreewu ūappiu

ūa arri ūiroleeschu ūrahver- ūifti ūpar ūeeftejē ūenneem.

J. G. Fahrbach, Rīgā.

Schuhau-eelā № 5 ūlakkam ūeslu ūmalaš ūammā.

Plates, Rīgā, pee Pehlfra- ūasmās № 1.

Tē ūlaht Ernst Plates ūunga ūrahmatu ūahditajs.

Valto ūahlu

preefsch ūohdneceem

un ūmalki ūaltru ūrihtu
muzzas ūahrohdo

Wilh. Wetterich,
pee Pehlfra- ūasmās.

Iſpahrdohſchana.

Ūeruhmeschana dehl ūeek ūahrohdo ūpar ūglu- ūjati ūemmi ūolaſtu ūennu ūahchadas ūortes ūihnu, ūikeeru, ūummu un ūonjatu ūee

G. A. ūchmähling,
leela ūaskawas ūelā № 24.

 ūaur ūch ūannam ūdaru, ūa ūannam ūrahmatu- ūohde arri warr ūabbus ūaus ūiggarus, ūabbaš ūpapirofus ūirk ūabbaš.

M. Rudolff,
Werk ūilfehli.

Wasi ūehrgla- ūarki ūpa ūubl. 50 ūap., ūahs ūtukla ūederrigas ūallas (Cleas) ūpa 1 ūubl. 50 ūap. ūinnu ūakkamee ūatti ūun ūatta ūeeki ūpa 2 ūubl. ūlakte ūpa 4 1/2 ūap. ūahyinā, ūasi ūehki ūpa 6 ūun 8 ūubl. ūchugguna ūopa- ūkrust ūo 3 ūubl. ūefahfchōht, ūasas ūugguns- ūdahra- ūsprizze, ūiss ūlabba ūateriala ūagat- ūtawohs, ūeek ūahrohdo ūai ūchugguna- ūmali- ūshu ūabrik ūo

W. ūelzkevich,
fabrikas- ūmagashne ūatrodahs ūin- ūder- ūelā № 10, ūecka ūammā.

Ed. ūietemann un ūeedr.

pakk- ūambaris un ūehrwi ūohde,
Pehlfburgas Ahr-Rīgā ūakku-eelā № 15, pret- ūtim ūallosch ūebraufšchanai.

Preefsch ūeem ūswēli ūipuſchloſchana ūegli- ūtes, ūahrohdam ūpar ūifſlehtako ūennu: ūswēzites, ūonjekes ūo ūiffadahm ūortehm, ūottrofshnes ūwalleſtus.

Prischas ūillumu- ūahles,
ūofcheniſji,
pasta,
anilin- ūehrweſ ū
pikü- ūehrvi
pahrohdo ūeeki

Wilh. Wetterich,
pee Pehlfra- ūasmās.

Pahrohdi

teek ūairak ūunigabali ūpar ūuhwplatſcheem ūee pagarinatahs ūudmallu-eelā № 2 ūun 3. ūu- ūalas ūinnas ūirpat ūee D. F. Lambert. 1

Ūchu ūuischās (Skujenes dr.) ūihrl- ūrohgs ūeek ūo 42 ūuhra- ūeetahm ūihruma ūemmes ūpeenahlamabm ūabbaš ūlawahm ūabbi ūohpaham ūekahm ūo ūurgeem 1870 g. ūo 6 ūoi ū2 ūaddeem ūo ūenti ūidohs. ūuwalas ūinnas ūi ūabbiujamas ūee ūlohmēs- ū ūchu ūuischās ūaldifshanas. 1

Dobles ūahjita ūuischās ūemme, 88 ūuhru- ūveetas ūela, ūils ūo ūurgeem 1870 g. ūo ūenti ūidohs. 2 ūerfes ūo ūohpina ūelju ūella ūonjekas ūo ūagawas ūraſta. 1

Fahda ūihwojamas ūahja ūihds ūo ūittahm ūtukla ūederrigahm ūekahm ūo ūinti ūeefsch ūuhwplatſche ūeek ūahrohdo ūpa 1300 ūublēm ūuwalas ūinnas ūo ūispraffiht ūehlfra. Ahr-Rīgā ūeera- ūelā № 4.

Rahditajs, kahdas latwiskas grahmatas Rihgā pee Ernst Plates

drifketas un dabbujamas winna drifku-nammā pee Pehtera basnizas
un wissur zittur, kur latwiskas grahmatas pahrbohd.

Andelmanneem, kas wairak us reis nemm, teek winnu pelnas
deht sinnamas prozentes atlaistas.

 Täpat arri dabbujamas tahs jaunakahs, lä arri waijabfiga-
kahs zittur drifketas latwiskas grahmatas. Täpat Dseefmu- un
Spredbiku-grahmatas.

Ahbeze, wissu jaunaka, apgahdata no E. Plates	rbi. lap. 5
Appalisch seemas-fwehktu eglites. Klaufigeem behrneem par preeku to rafstijis E. Dünsberg	— 10
Bahrenite Lihshete. Stahsts is wezzeem brunneneeku- laileem Widsemme. Bahrtulkohts no R. Simon- sohn, Wahnes fkholsmeistera	— 8
Balzers un Sprizzis, jeb: Wahzsemimes zeema- notikumi 1839tä gaddä. Latweeschu wallodä pahrzelts no Ludwig Heerwagen, Gaujenes draudses mahzitajs	— 30
Basnizas saglis, jeb: Sirgam tshetras labjas, tomehr fluhp. Schahs lappinas Latweescheem wehle kahds Gaujmalneeks	— 5
Behrna-mihlestiba. Jaulks stahsts jauneelkeem par mah- zibu un derrigu laika-lawelli	— 15
Belisars, Nihta-Rohmneeku karra-waddons, jeb: ihstena feewaz mihlestiba un ustizziba. Jaulks stahsts is pirmeem kristigeem laikeem preekisch Latweescheem fa- rafstichts no F. Dauge. (Dhtra drifke)	— 20
Bruhte Annina. Stahsts, jauneem laudim un winnu wezzakeem par mahzibu no A. Leitan. (Trefcha drifke)	— 20
Dseefmu-grahmata, kur atrohdamas tahs wezzas garri- gas dseefmas un luhgshanas, Deewam par gohdu un kristigahm draudsehm par labbu	— 1 75
Ne-eefeta	1 —

Dēen u pehrle, jeb: lahdā svehtiba nahē no křistigas svehtdeenu svehtischanas no G. Dünsberg . . .	— 20
Dſeeſmu-krohnis. 100 dſeeſminas, us weean un wairak balschm dſeedamas. Slohlas-behrneem par labbu apgahdatas no J. Baunit. (Ohyra drifke) . . .	— 25
Dehls no larrā-deenesta. (Trescha drifke) . . .	— 3
Dſihws behrns aprakts. Pateefigs stahsts, to lat- wifki pahrtulkoja J. Nosalk . . .	— 5
Daschadu dſeeſmu krähjums. Dſeeſmu miſtota- jeem par preeku fagahdahs no wiann drauga . . .	— 20
100 Dſeeſmas un ſinges ar nohtehm no J. Kaf- ting un J. Baunit. (Ohyra drifke) . . .	— 30
Dſihwibas-awohts. Swehtas dſeeſminas, Deerwan par gohdu un křistigahm Latweeschn Luttera apſtipri- nachanu no K. Golwer . . .	— 30
Duhlanais, jeb: lahdā ſalne, lahdā atwaffa. Schahs lappinas Latweescheem wehle lahds Gauj- malneeks. (Schinni grahmata uſeest 34 ſafka- mus wahrdus) . . .	— 5
Florinda un Amina. Faufa paſazzina, tas jaunem laudihm verr par mahzibu. Latweeschu wallodā pahrtulkojis A. Schlerberg . . .	— 5
Grahsa Leelmahte Genowewa. Faufs wezzu laiku stahsts. Latwifki pahrtulkoja A. Leitan. Ar Ge- nowewas bildi. (Trescha wairota drifke) . . .	— 25
Gahjejs us dſelſes-zepli. Wahzu dſeeſmiveela J. Schillera stahstu dſeeſma. Pahrtulkoja no P. D.	— 5
Geografija. Preelfch draudsu- un pagastu-slohlschm apgahdata . . .	— 30
Ihfa geografija, jeb: ſemmes iſtahſiſchana preeſch pagajiu un apriku ſkohlohm farakſita no D. Pank, Baldoñes draudſes mahzitaja. (Schi- grahmata no Latweeschu draugu beedribas irr ap- dahwinata ar gohda-mahn)	— 20
Ihfa mahziba, fa bitteſ ja-kohpj un ja-aun- dina. Wiffeem bittineeleem par labbu no Poſku- Latweeschu wallodas pahrtulkoja. Apgahdata no A. Leitan . . .	— 20
Jahnis Frehlich. Pateefigs notikums Rihga. Lat- wifki no G. Dauge . . .	— 10
Jauuais ſkohlmeifters un wiina Rohſite. Lat- wifki no J. Dauge . . .	— 20

Gautafschanas-grahmatina, jeb pamahzitais ap-	
fahrtgahjeem flohlmeislerem un mahlelm, lä	
Mahrlina Lutera mosa latkissa wahrdus jauna-	
joht behrneem buhs isslaidroht	— 15
Nahds kungs, tahds kalsps. Jauns un derrigs stahsts,	
lo wahzifli faralstijis Franzis Hoffmannis, un tag-	
gad latwissi pahzehlis P. R. K.	— 15
Nahrfchu-fpehlefchanas augli. Stahsis faral-	
ststs no Kaula Indrika. (Ohra drifke.)	— 10
Kursemneku pahreefchana us Nowgorodu	
1863å gaddä.	— 10
Kaimina behrni, jeb: Åss zirwiss brihs akmini	
atrohd. (Schinni grahamina arri atrohnahs	
57 fallami wahrdi un 1 jauns meldinsch).	— 10
Keisera deenas Nihgå. No E. Dünsberg.	— 5
Kohku-skanna, jeb: Dseefmas no basnizas-	
dseefmu-grahmatas, lo no galwas mahzitees,	
lihs arr peellkumu	— 10
Nad uhdens mutte naht, tad jamahzahs pese-	
deht. Schahs lappinas Latweesheem wehle kahds	
Gaujmalneels	— 5
Lustigais uerris us tirgus-platsch. Johaspelhe	
eelch diweem zehleneem. Pahrzehlis Johann Hein-	
rich Baumann, Behterburas mahlderu-academijas	
beedris. Bittureis wisspreekch-runmatajs pee geh-	
geru-beedribas Nihgå.	— 15
Lihku-sprededi us wissadahm waijadibahm mahjas	
un pee kappeem lassami	— 50
Labbdarrifchana un pateiziba. Stahsis no Fran-	
zschu laera gaddeem.	— 5
Lohpu-draugs, jeb daschais derrigais sinnas par	
lohpus meefas un dwehfesles dsihwibu un	
spehleem. Lo usflubbinahs no Wissu-augstasi	
apsliprinatas Nihgas lohpufargafchanas-beedribas,	
faralstijis F. Müller, flohlmeisteris pee St. Jekab-	
skolas, Nihgå. Latwissi pahzelts no E. Düns-	
berg	— 20
Laika-kaweklis pa seemias wakkareem. Sagah-	
dahts no A. Leitan. (Ohra drifke.)	— 20
Missiones landfahrtē ar issstahstischani, las us	
tahs missiones landfahrtē redsams	— 15
Issstahstischanas, las us tahs missiones land-	
fahrtē redsams.	— 5

Marija pasemmiga un drohscha no H. Lieenthal.	— 20
Kasu behru luhgschanas ar dewinpaazmit bildehm puschlotas	— 10
Maria jeb Noa, Amakosu wirsneeka meita. Stahsts no Afrikas. No Wahzu wallodas pahtulkohts no A. Mikkelfohn.	— 10
Mahrtina Luttera Ralifis ar isskaidrofchanahm, ar dseesmu- un bihbeles-perschineem un ar diweem pee- lilumeem apgahdat ts no Ludwig Heerwagen, Gaujenes braudses mahzitaja	— 20
Mihlestibas spehks. Faalka singe no bruaneneeku laikem.	— 3
Neraugi wihruppeezeppures. Schahs lappinas wehle kahds Gaujmalneeks	— 5
Meredsigais Kaspars un wianndehls. Stahsts, kas israhda, ka zilwels, kas us Deewu pakaujahs, wissgruhtakas behdas warr weegli panest, faraf- stiks no J. Dauge. (Ohra driske)	— 8
Orleans Iumprawa un Maria Stuart. Faalki stahsti no wezzeem laikeem. (Ohra driske)	— 5
Pafazzinas preefch behrneem. No J. Swaigs- nites. Ohras frahjums	— 20
Treschais frahjums.	— 20
Pukkes un pehrles, ko no to labbafo rihametaju dsees- mahm islassijis un wirkne fawijis tilkuscheem see- wischkeem par lohschu gohda-wainagu no Ernst Dünsberg.	— 30
Piffis un Stintis, jeb: speegelis dsehrajeem, ko wezzais Pehteris Gohtis teem preefchā turrejis Bubbukrohgā. To usrafstijis E. Dünsberg.	— 15
Prizzis Mudris. Pasaules liltens. Latvisti pahrzelts no Ernst Dünsberg. (Ohra driske)	— 15
Pamahzifhana, lä ja sataifahs us Jesus sweh tu walkarinu. Wahzu wallodā farakstīta no mah- zitaja S. C. Kapff. Latveefchu wallodā pahtul- lota no A. Leitan	— 50
Preefchrafsi preefch teem, kas gribb mahjās mahzitees rakstiht, apgahdati no N. Elste. Ohra wairota driske	— 10
Pasaules-stahstu-grahmatā. Scho grahamatu sloh- lahm un mahjam sagahdajis R. Schulz, Zel- gas Latw. pilsshepta mahzitajs. (Ar 46 bildehm)	— 60
Mahzenu-skaititajs. Faalki stahstini no J. C. Macker.	— 5

Plubdu brefmas. Scho stahstu Latv. par derrigu mahzibu un laika kawelli no Wahzu grahamatas ap- gahdaja R. Schulz, Selgawas Latv. mahzitajs .	— 20
Rihga, jeb: singe par Rihgu un winnaas dshivi. (Ohtra pawairota drifke) .	— 10
Rehkenu usdohschanas us iahpeles rehkinajamas. Saralstas no A. Lehranda, Chrgtu draudses skohlmeistera.	— 30
Rehkenu isnahkumi no tahm usdohschanaahmi kas us tobpeles rehkinajamas. Saralstas no A. Lehranda — 15	
Slepawas Belts un winna palihgi no J. Nosalk.	— 5
Stahfis ka Kolumbus to leelu pasaules vasku Ame- riku usgahja. Pahrtulkohts no J. Rathminder, Rihgas Jahna draudses skohlmeistera.	— 40
Swaischku, jeb: Debbeß-mahziba skohlahm par labbu saralstas no J. Daugе. (Schi grahamata no Latv. draugu beedribas irr apdahwinata ar gohda-makfu)	— 40
Sinnaas par to slepawu Berefowski, kas Parisē us muhsu Keisaru Aleksanderu II. schahwits taī 25. Mai (6. Juni) 1867. Latwissi pahrzehlis E. Dünsberg .	— 10
Seemas-fwehtku wakkars. Stahfis ko J. Nosalk no wahzu wallobas pahrtulkoja	— 5
Swehta gaudu-peemina lohti Mihlotam in Augstizeenigam Krohnamanlineekam, Leesfirstam Be- sarewitscham, Nikolai Aleksandrowitsch, ko Deewos us fawu debbefu-wallobu aisaizinajis 12. April 1865, no Ernst Dünsberg .	— 10
Swehtas dseefmas preefsch kristigeeni dseefmu mihi- totajeem .	— 50
Sahls, finaepes un — pehrlites. No — a.	— 15
Septini maiises furwji, kas nekad nav istukscho- jami. No M. Kaltung. (Ohtra drifke)	— 5
Skohlmeisteris un winna dehls, jeb: pee tezze- schanas nepalihds tschallam buht. Latweeschu wal- loba pahrzeltz no Ludwig Heerwagen, Gau- jenes draudses mahzitaja .	— 25
Seemas-fwehtku dahwana preefsch behrneem, jeb: kristigas dseefminas Kristus pedsimchanci par gohdu .	— 5
Sefchi stahsti, ko Latweeschem wehle kahds Gau- malneeks. (Schinni grahamatina atrohnahs 29 sak- fami wahrdi)	— 5

Sinai un Golgata, jeb: Thfi Vihbeles stahsti, masakahm skohlahm un mahjas behrneem par labbu islassiti no Ludwig Heerwagen, Gaujenes dr. mahzitaja. (Trescha drikke).	— 15
Sarkanais. Schahs lappinas Latweescheem wehle lahds Gaujmalneeks	— 5
Semneeks un Liggers. Weesoschanahs Nihga. Lu- stes-spehle peejös gabbalös	— 20
Semmenau Marijina. No J. Swaigsuites	— 10
Skohlas-maise, jeb: ohtra dalka Schaya laffi- fchanas-grahmatai, lo ar draugu palihdsibu skohlnieeleem apgahdajis Ludwig Heerwagen, Gaujenes draudses mahzitajs	— 50
Turraidas jump rawa. Stahstisch no Widsemimes wezzeem laikeem, tautas brahleem par labbu sarak- stiks no J. Dauge. (Trescha drikke)	— 15
Likkums un noseegums. Pahrtulkohts no P. Pruhss.	— 20
Ta miha Kunga Jesus Kristus pirmee dsim- fchanas swehtli Betlemē	— 5
Trihs deenas is ta dseesmineeka Gellerta dshwes. Jauls stahsts, Latweescheem par mahzibü apgah- dahts no P. Seewald	— 10
Ubbags un wonna aubsekne, jeb: Kas mihestibü sehi, tas preelu plauj. Jauls stahsts, ar 12 bildehm puschkohts un apgahdahts no Ernst Plates.	— 20
Usdohschanas galvā lo rehkinah no J. Bankina.	— 40
Ustizama bruhte Annina. Stahsts, jauneem lau- dim un wianu wezzakeem par mahzibü no A. Leit- tan. (Trescha drikke)	— 20
Wezzes mohdes dseesmixu- un singu-lihgfinibas, lo sawā laikā farakstijis Virschu- un Sallas-basnizu dseedatajs H. Lieventhal. (Pirmais krahjums)	— 20
(Ohtrais krahjums.)	— 20
Wezza Andreja mirschana. Stahstisch Kursemimes wezzeem laikeem par peeminnerchanu	— 5
Wezzais sweineeks un wonna funs	— 5
Widsemimes wezza un jauna Laika-grahmatā us katru gaddu. Ar bildehm puschkota. Swehtku un svehtdeenu wahrdi irr ar farkaneem raksteem drifteti	— 10
Ne-eeseets	— 6
Winfch irr augscham zehlees. Pahrtulkohts no J. Nuggen,	— 5

Wilks nah! Stahsts no J. Mossall	— 5
Widsemes skohlmeistera-skohlas un skohlmeistera J. Simses gohda-fwehtki ta 17ta Juuni 1864. Isenmits is Mahjas weesa 31ma nummura	— 5
Beeni tehnu un mahti. Stahsts stahsts	— 15
Befch ns laimi, jeb: f kunste baggatam tilt. Pahrtulkojis J. D.	— 5
Biswela firds, lahma ta irr, kad Deewa gohdiba tur eefschä mahjo un lahma tad, kad us launahm doh-mahm un darbeem dohdahs. Gelsch 10 lihdsibas bildehm israhbita. (Trescha drifke)	— 15

Kattoliskas grāmatas:

Defmits wehrā-nemfchanas preefch tahdeem, kas noslumfchanas un behvās paleek, teem par firds-apmeericaschani	— 5
Krusta zelkā muhsu Pestitaja un Swehtudarritaja Jesus Kristus, pehz tahn 14 pee firds leekamahn weetahm un bildehm, ns Jerusalemes Kalvarias wiht; kas Winnia ruhtu zeeschani no Pilatus namma lihds fwehtam kappam noslīhme. (Betworta drifke)	— 15
Krahjums daschadu Latwisku dseefmu	— 5
Peefpeests grēzine eks us atgrefchanoħs, jeb: pamahjischna, kā falihdsinates ar Deewu. No Simforiana Mielefchko, fwehta Dominihka estahdischanas Preestera un Latweefchu draudses Mahjitzaja pee Rihgas Kattolu dr.	— 10
No hschu-krohnis, jeb: muhsu Runga Jesus Kristus pagohdinaschana un Marias winna Mahtes flaweschana wijsē. Ar Ewangeliumeem us Jauna gadda, Deewa maises un Rohschu-krohna fwehtfeeem. Turklaht Wespères jeb Deewam-kalposchana walkarā ar pamahjischna. Preefch Latweefchu Kattokeem fagahdahs un teem par garrigu labbu winnu wallodā pahrtulkohts no Simforiana Mielefchko, fw. Dominihka estahdischanas Preestera Rihgas Kattolu basnizas Latweefchu Draudses	— 50
Spreddiki us wiffahm gadda fwehtdeenahm un fwehtku-deenahm, ko Rihgas Kattolu basnizā fluddinajis, un taggad wiffeem Latweefchu Kattokeem par garrigu	

labbumu lizzis driskeht Simforianus Mieleschko, svehta Dominihla eestahdischanas Preesteris un Rihgas Kattoku basnizas Latweeschu dr. Mahzitajs

— 50

Swehtas Kattolikas basnizas Glihtums, tas irr: Beremonijas, lo svehta basniza eelsh wifadeem gaddijumeem mehds bruhkeht. Ar svehtu Deewa rakstu, svehtu basnizas Lehwu Augstbu, laika wezzumu un ar tulloschanu isskaidrotas. Baur Simforianu Mieleschko, sw. Dominihla eestahdischanas Mahzitaja un Preestera pee Rihgas Kattoku basnizas no Bohlu wallodas pahrtulota.

— 25

Seeniga Preester a Lohma no Kempenes tscheiras grahmatas no pakkat-staigaschanas Kristum Latvistka wallodā farakstitas, un taggad no tahs, Latweesheem par garrigu labbu winnu wallodā pahrtulotas no Simforiana Mieleschko, svehta Dominihla eestahdischanas Preestera pee Rihgas Kattoku basnizas

— 50

Wahzu grahmatas:

Dr. Martin Luthers kleiner Katechismus mit kurzen Erläuterungen, nöthigen Bibelsprüchen, Lieder-
versen und Denksprüchen versehen. Für den ersten Religions-Unterricht

— 25

60 zwei- und dreistimmige Lieder nebst fünf und dreißig Vorübungen für Schule und Haus,
herausgegeben und dem Herrn Staatsrath und Ritter, Gouvernements-Schuldirektor A. Krann-
hals ehrerbietigst gewidmet von S. Chr. Agthe,
Dom-Organist in Riga. 2te verbesserte Auflage

— 30

Die Thierproduktion in Kurland. Von Jul. Feld

— 30

Der Mechtisch. Zum Gebrauch für Feldmesser. Bear-
beitet von Staatsrath G. Blaese. Mit einer
Figurentafel

— 50

Lettische Grammatik von A. Bielenstein. 50 u.

— 75

No zensures atwelehts. Rihga, 4. Dezember 1869.

Driklehts pee vilshu- un grahmatu drikletaja Ernst Blaates,
Rihga, pee Pehtera-basnizas.

Kad wellom virkstu ween dohfi, tad winsch
panems wissu rohku.

(Slatt. Nr. 47.)

Ne Scharlam, ne Alsfretam bij naudas. Palkawneeze tadeht pahrdewa sawas beidsamas selta rohtas. Augusta mehnescha eefahlumā 1815 tee naudas razjezi us zettu taifijahs.

Mehnescha gallā winni abrauza Tepliza pilsehtā, kas netahlu no Kulma karralauka. No Teplizu winni gahja us karralauku, un Scharls arri drihs usgahja to tiltu un to plawu, kur ta nauda bij eerakta. Par to gan Scharls brihnijahs, ka frehtam Nepomukam jauna galva bija. Weens malkas zirtejs wianam stabstija, ka preesch diweem gaddeem, neilgi pehz flaktina, laikam eenaidneeki Nepomuka galwu fadausijuschi. Bet Scharls tuhlit apkehra, ka laikam Valentins tas fadausitajs bijis.

Beidoht ta deena bij klah, furrā winni to naudu gribbeja israft. Ta bij rikti ta deena, furrā tas flaktijsch bija. Jau pulksten trimmōs pehzpus-deenā winni bij klah. Bet deenā sinnams winni nedrihkssteja eedrohfschinatees to naudu israft. Winni tik ween ar maseem kohzineem to weetu eeshmeja, kurru Nepomuka galwas ehna aplahja.

To isdarrijuschi, Alsfrets us Teplizu atpakkat gree-sahs, trakteeri to rebkinu islihdsinaja un nahti ar schlippelehm un zittahm waijadfigahm leetahm atpakkat nahza.

Pa tam starpam Scharls weens pats palissa pławas turwumā, sawu mantu fargadams. Gaididamam neveen laiks palissa garfch, bet arri firdsbalss usmohdinajahs un wianam nepatikamu spreddiki sahka teikt. Bet Scharls eemeerinajahs ar to, ka pallaw-neeka familija jau wissu naudu dabbujoht zaur to, ka winsch pats jau arri peederroht pee palkawneeka familijas.

Comehr Scharlam firds palissa weeglaka, kad Alsfrets atnahza ar tahm leetahm.

Ar rohkahm tauftidami winni usgahja to weetu, ko ar kohzineem bija eeshmejuschi. Tad wellena gabbalu smukki nogreesa un semmi sahka razzin. Wehl feerendel stundu nebij rakkuschi, tad jau Scharla schlippele atfittahs ar skanau. Scharlam aif leela preesa schlippele kritta is rohkahm un winsch pahvdahs pee bedres massas. Alsfrets ralika jo abtraki un dselses faste drihs nahza redsama. Pa tam starpam Scharls atkal bij atspirdsinajees. Winsch uslehza us. sawahm sahjahm un pazehla to fasti, gribbedams pahrlereezinatees, wai wehl pilna effoht. Tuwejōs kruhmōs pee wehjluktura gaischuma ar warru kaites wahlu uslaus, ta ka tee selta gabbali palissa redsami. Tad abbi wihri, aif leela preesa raudadami, aplampahs.

Ak selts, selts! tu zilweku elkadeews! Wai gan illahjahs, tewis deht preesa affaras feht? tewis deht,

kas tu neweenu paschu affariku spehji noschahweht? Jeb wai karstas firdsahyes ar aufstu seltu warr remdeht? Jeb wai nahwes freeedrus ar seltu warr noslaukt?

IV.

Scharlam un Alsfretam deesgan watas bij atlizis, to pahrdohmaht, ka to mantu buh schoht aifwest. Us Teplizu winni wairs negribbeja atpakkat eet, bet us Karlsbadu un no Karlsbada taifni ar posti us Schtrahsburgu. Libys Karlsbadam sahjahm zaur Behmijas kalneem bij jaect.

Scharls jau Franzija palkawneezes meitahm ahdas naudas suschus jeb johstas bij lizzis schuht. Te winni to naudu gribbeja eelikt, un tohs naudas suschus tad us plikkli muesu nehsaht. Bet kad ar suscheem ween nepeetiska, tad Scharls arri fastes bij lizzis taifliht un ar ahdu pahrwilft, tahdas fastes, sahdas teem bilschu andelmaneem un schihdeem mehds buht.

Schlippeles un zittas leetas winni eemetta bedre, tapat arri to tuhcho naudas fasti. Tad bedri pessbra un ar wellenu aplahja.

Sawus naudas suschus winni ar seltu bij pil-dijuschi un us plikkli muesu likkuschi, to pahreju seltu winni abbahm nessamahm fastehm ustizzeja un weschli likka wirsi.

Pulksten diwōs prett rihtem wiss bij isdarrihts. Abbi nu taifijahs us zettu.

Bet ta nasti bij dauds smaggaka ne ka winni bij dohmajuschi. Comehr fanemdamees abbi kahdas stundas staigaja libds faules lehfschanai. Pamasichtinam wiss sahka lusteh tannis zeemōs, zaur kurreem wianem bij jastaiga. Weena krohgā winni fewim brohfasti likka isnest preesch durwim. Beemineeki ap wianem lassijahs un prassija, wai bilschu pahrdewei effoht. Winni atbildeja, ka jasteidsotees, un gahja tahlak. Saule sahpa augstak, gaiss palissa karstaks, zettawihru spehki gahja masumā. Bussdeenu krohgā turreht winni ne-eedrohfschinajahs, bihdamees! ka lautini tohs speedischoht, sawas fastes atwehrt. Tad wiss pulksten desmitōs kahda zeemā apmettahs. Alsfrets no zeema apgahdaja ehdamaju un arri kahdas puddelles wihna. Ghdeens un dsehreens wianem labbi smelkeja un pee firds gahja, ta ka abbi no jauna stiprinajahs. Bet nu bij jadufs. Weens orween palissa nomohdā, comehr ohts gusleja.

Pulksten peczōs winni brohfasti chda un atkal us zettu taifijahs. Bet nu wehl winni manija,zik peekussuschi bija. Wissi lohzeleti sahpeja. Pamasichtinam eijoht stihwi kauli gan atkal palissa lohaini, bet nu gaddijahs jaunas behdas. Negaisz zehlahs ar pehrkoneem un sibbeneem. Winni staigaja pa leelzettu. Wehfsch pazehlahs un wianem puttekus un lappas pretti dfinna. Paschulaik' no leelzetta bij janogreeschahs un ja-ee-eet meschā. Bet nu negaisz

palifka tahds maktigs, sahdu wehl sawu muhschu nebij peedshwojuschi. Turklaht leetus fa ar spaineem libja, ta ka zaur zaurim palifka flapji. Tahda negaisa winni tahtak' nejaudaja staigaht un meschä apmestees arri nejaudaja. Jo sahdu patwehrumu meschs winneem warreja pafneeg? Pee sibbinu gaischuma weentula mahju redseja. Winni dohmaja, fa ta laikam dsirnawas buhshoht un apnehmabs, tur naiks kohrteli isluhgtees.

Gluschi salihjuschi muhsu naudas razzeji danahza pee tads mahjas. Pee durwim peenagloti irscha raggi un skanna funau reeschana winneem isskaidroja, fa te meschfarga mahja effoh.

Gehgera puvis isnahza ahra un prassija, fo winni gribboht. Winni isluhdsahs patwehrumu no breesmiga negaisa un naiks kohrteli. Wihrs aissahja un pehz sahdu brihdi atkal atpakkat nahza un leelajas durwim atwehra. Muhsu draugi eegahja pagalmä. Durwim labbaja rohka atwehrabs. Wihrs, laikam pats meschafargs, winneem pretti nahza un fazzija, laitik ween nahkoht eekshä. Kad Scharls ta wihra halsi dsirdeja, tad stipri satruhksahs un labprahit us tumsho meschu buhtu atpakkat greefes. Bet Alfrets jau istabä bij eegahjis, un ta tad arri Scharlam tas pats bij jadarra.

Meschafargs svezzi pazehla un weesus apskattija, kas sawas palkas pee semmes likka. Jo wairak! Scharls sawu waigu gribbeja apflehp, jo uszichtigaks meschafargs bija pee apskattishanas. Peepeschi wiisch issauzahs: „Kä? Scharl'? Tu te effi un tahdä naiks? Kas tad tewi te atdsinnis un kahdas prezzes tewim faste?“ Ta fazzidams wiisch panehma to fasti un to pazehla. „Dewini welli! towu nastu! To tawi plezzi nejauda panest. Gan warru doh-mahst, kahdas prezzes Tums abbeem irr. Labba stundä effat atnahkuschi. Jo zil til ween spehdams Juhsu nastu atweeglinashu.“

Scharls papreessch gan bija ta fa no laivas is-sweests, bet wiisch drits fanehmabs un teiza: „Tu redsi, fa mehs zaur zaurim flapji effam. Parahdi mums istabu, fur zittas drehbes warram apgehrbt, gan tad pehzak' warresim stahstitees, fa mums klahjees un fa tas notizzis, fa mannim ta smagga grabmatu faste Janehsa.“

Juhs behnina istabä zittas drehbes warrat us-wilst, — ta meschafargs teiza — „Seewi, eededsini svezzi un sagahda labbu walkariau. Tas irr mans labbakais draugs no karra laiskeem. Iau senn ar sahpehm us winnu esmu gaidijis.“

Pee scheem meschafarga waherdeem feewa attezzeja, kas gan bij jauna un skaista, bet kurras azzis ar nejautu spihdumu spihdeja. Abbi zettawihri tuhlit taisijahs, sawas nastas atkal us mugguru lift, bet meschafargs fazzija: „Sawas fastes drohshchi te pat warrat atstaht. Ieb wai bihstatees, fa Tums kas no Juhsu leetahm suddihs?“

„Kä tad bes fastehm warram peetist,“ — ta Scharls meerigi atbildeja — „mums jau faufa wefche ja-isnemm.“

Meschafargs zeeta klussu un ar svezzi weesus pawaddija.

Kad behnina istabä bija atnahkuschi, tad meschafargs durwim ahtri aistaifija un Scharlam ar wissa-dahm jautschchanahm gribbeja usbrukt. Bet Scharls tam nelahwa fazzidams: „Beet' klussu, Walentin, gan wiessu dabbusi sinnah. Bet papreessch gahda, fa taws puvis no mahjas teek ahra. Tu apkerti, fa mums leezineeka newaijaga. Un ja bes tawas feewas wehl kahds zilwels tawä mahjä irr, tad gahda, fa arri tas aiseet!“

Meschafargs laikam fapratta, fa Scharlam taisniba, Aiseedams wiisch pafmeedamees fazzija: Nezerre wiis, fa no schenjenes warrat isbehgt. Lohgs irr 20 pehdas pahr semmi, un pagalmä mans offinsfuns walte. Leelakas drohshibas deht wehl durwim aisslehgshu no ahreenes!“

„Deewa deht, Scharl!, fo wiiss tas eeshime? Wai te irr slepkanu bedre?“ Ta Alfrets prassija, tad Walentins bij aissahjis.

„Kluss, Kluss!“ ta Scharls tschuksteja — „feenahm warrbuht te aufu netruhkfst. Klau, tas irr tas Walentins, par fo tewim esmu stahstijis, tas pats, kas, pehz muhsu naudu kahrodams, Nepomuk galwu fadausijis.“

„Bet fo nu lai darram?“ Ta Alfrets.

„Mums zits nekas ne-atlifs, fa to mantu ar winnau dalliht!“

Alfretam ta dallishana nemas nepatikfa un wiisch fazzija: „Pilnu treshu dasku tas blehbis tomehr nedabbuhs. Par to seltu, fo naudas suschöss us plikku meesu nessam, wiisch tak neko nedabbuhs sinnah.“

Taggad winni dsirdeja, fa meschafargs ar sawu puvis runnaja. Puvis aissahja meschä.

Ne zil ilgi pehz tam meschafargs eenahza behnina istabä un fazzija; „Nahlat nu! Galds irr klahsts. Wihs arri netruhzh. Nemmat sawas fastes lihds!“

Leijä nahkuschi meschafargs fazzija: „Tas tak nebij pareissi, Scharl!, fa to mantu weens pats gribheji patureht un fa mannim, sawam wezzam heedrim, neko nedohmaji doht!“

Scharls mellodams atteiza: „Kas tad tewim fazzijis, fa tewim neko negribbeju doht? Wai tad warreju sinnah, fur tu taggad dsirwo?“

„Nestrihydatees,“ — ta meschafarga feewa — „ehdat un dserrat. Pehz tam to mantu warrat dalliht.“

Weesi schim wahrdam labprahit paklausija. Gh-deens bij labs, bet wihs wehl labbaks, un wiissi palifka preezigaki.

(Us piehschu beigums.)

Wezza puifsha seemas-fwehtku wakkars.

I. A.

Krischjahnis Seklite irr tschelrdesmit derwinus gad-dus wezs, winna galwas matti irr weegli flaitami, tadeht ka wianam wairs ne trihs pakaufi naw. Pee winna jaw kaulu fahpes fahf weesibas nahkt, un muhschigas eefnas mohza winnu aisweenu, un fad winsch jaw pee wezzeem puifcheem peederr, tad arri winna mihlajis wahrds, kas weenumehr win-nam mutte stahw, irr „es.“ Wissirms nahk winna mihlajis „es“, tad atkal „es“, un wairak naw preesch winna pafaule. Kas winna muhschig' skahbu gihmi usskatta, tam tublin jadohma wai gribb wai negribb, Seklite jaw schuhpuli faslahbis, un mehs arri sinnam, ka tas patecfi tur notizzis.

Ko winsch par fwehto nakti behda! Winsch jaw seemas-fwehtku eenaidneeks. Schlinkibas winsch nedohd, nedis sanemm, tadeht ka wiensch isrehkinajis, winnam aisweenu wairak jadohdoht nefka pats dab-bujoht. Pulksteau swannischana winnam netik; wiensch swannischana retti d'sird; gaifchus lohgus winsch it nemas nemihlo; winsch dohma, ka zaur tahdu fwetschu isschlehrdeschanu fwezzes paleek deenu no deenas dahrgafas. Behrnu pateifchanahs winnam jo nepatikama; jo behrni jaw gandrihs ik deenas winna deenaswiddu guttu poysta. Ja winna warrâ buhtu, winsch jaw wai peejdefmitreis buhtu Betleemis behrnu apkauschana pauehlejis.

Daschas neddelas winna pasihstami, — draugu winnam naw — or ko winsch wakkars trakteeri pee sinnama galda fastohp, runna par seemas-fweht-keem, par schlinkibahm, kahdas seewahm un behrneem gribb doht; schee prezajahs pat par behrnu gawil-leschanu sem seemas-fwehtku eglites. Schee pasih-stami paleek schahdu runnu deht pee „fava trumpa“ neußmannigi — Seklite newarr to wianceem peedoh. Schis buhtu wissmihaki seemas-fwehtkus no wissahm kalenderehm issstrihkejis, nebehdadams, ka ar to dauds millijonu laimigu firschu preekus nophstiu — see-mas-fwehtki darra winnam garru laiku.

Krischjahnis Seklite irr teesas wezzakais fkhweris. Winsch pats isskattahs ka kahda apdehmigi faschulta teesas rakstu pafka, bet kas jaw gauschi nokerstita. Wissas pusses irr pee winna ristigi ap-sihmetas, ka grahmatâ, ir pat beesee putteksi netruhkfst winna dohmâs un gudribinâ. Winna dwehsele irr eeshuwuse, winna jaunibas peemianas irr arri fakaltschis; laut winsch naw ihsti par wezzu fauzams, tad to-mebr winsch par jauno audsi lammajahs, tadeht ka winsch to par samaitatu turr. Winsch zeent wissu wezzu un eenihd wissu jaunu, lautschu pats skaidri nesin, kas jauns irr; — tas winnam nefka ne-is-taifa, winsch to eenihd.

Neis irr ta deena atnahkuje, pehz lurras til dauds millioni ar prezigham un nepazeetigham firdihm il-gojsches. Seklite irr dubbulti faslahbis, faruhdfis,

fakehrmejis. Winsch irr arweenu bresmigs kallu kungs teem, kas sem winna stahw, schinni deenâ jo bresmigaks. Us ikatra gihmja winsch reds, tihti it là par issmeeklu, seemas-fwehtku preekus laistotees. Pat durwoj'sargs, kam gan mas pamatta, par fa-weem fesch' rubkeem mehnescha lohnes un par fa-weem septia' muhschigi issfalkuscheem behrneem lat warretu preezatees, fweizina Sekliti schodeen' preezigi: „Labb' riht, fkhweri kungs!“

Seklite steidsahs tam garram, bes ka tam par fwezinaschanu pateiktohs. Bittas deenâs winsch gan ka no schehlastibas ar galwu paklannija — schodeen winsch durwoju fargu . . . suhtitu. Melaimigeem fkhwerem winsch leek wissu sawu piktumu sajust. Diwi fkhweri irr apprezzejuschees un irr til pah-galwigi bijuschi, zilweku d'simmumu pawairoht; Seklite jaw manna no fkhweru azzihm, ka winni us wakkari preezajahs un ka gribb sawus behrnus ap-schlinkoh — wissmasak winsch gribb scheem tohs preekus fasahlift.

Seklite usdohd winneem til dauds darba, ka to padarriht, weenâ deenâ knappi eespehjams. Nabba-dsini usluhko winnu lubgdam, bet nedrikft ne puschu plehstu wahrdinu atteilt; — winni Sekliti pasihst. Seklite winnu dohmas nomanna un us-brehz bahrgi: „Schodeen' darbs japadarra!“

Gruhta nopushta lauschahs no fkhweru fruktihm; winni fehschahs bes kaweschanas pee darba, un spalwa fkhraidele ka trafka pa papihra wissu. Jo agrati winni gattawi, jo agrati wian warr mahjâs steig-tees, egli siwejeme uspuzzeh.

Rohka jaw gribb nogurt, winna to nedrikft. Dohmas us behrneem, ka tee nepazeetigi wakkari fagaida, dohd fkhwerem jaunus spehkus. Lai nu gan fweedri no peeres pill, lai arri galwa arweenu smaggala paleek, tatschu winni ness labprahf scho uppuri, ja winni til laikâ gattami tisku.

(Us preekshu wehl.)

Eskimo meita Tukulito.

I. A.

Preeesch kahdeem gaddeem Parishes augstas kahetas laudihm bija par weenu jaunu feewischku ar fawadu seju ko brihnitees. Schi feewischka bija masa no auguma un bahla; winna runnaja Anglu wallodru fweeschadi issazzidama un kluwa weenumehr no smalka lunga un wezzigas dahmas pawaddita, kad pa Parishes eelahm pastaigajahs. Ja par winnas is-waizaja, ta dabbuja schahdu sinnu d'sirdeht.

Scho jaunu feewischku, kas taggad pee kahdas no Englandes wezzakahm un augstakahm familijahm peederr, fauza wehl preeesch trihs gaddeem par Tu-kulito; winna d'shwoja fawas tautas, Eskimos, widdu tahlu seemeli. Baggatu druhnu weetâ, ko winna taggad walla, winnai winnas tehvijâ rohau ahdas

wamschi bija muggurā; schee bija ar farkaneem un valteem willanas dñjas isschuwumeem isrohtati; kahjās winnai rohan ahdas biffas bija, kas no widvutschā lihds zelleem sneedsa. Garree, melnee matti bija us galwas ar leelu sissu banti fafeeti. Patte bija bahrenite, ko kahda schehlsirdiga feewina peenehmuse.

Pee schihs sawas audsetaja mahtes winna ihfā wassaras laikā mitta sem tu pū jeb seemetreeschu ahdu test, un dewiaus mehnescbus sem i g l u t. i. sem mahjas, furras seenas un jumts is ledus gabaleenti kohpā fasaldinati. Schihs mahjas widdū vegg dewia mehnescbu garra nakti rohan tauki etas weetā akmina lampā. Pee tahdas lampas winna isschahweja sawas slapjas drehbes un fasildija sawas nosalluschas rohkas, kad ko gribbeja schuht. Winnas schuwamas addatas bija no kaula un deegi no dñihflahm.

Eskimos neproht us zittadu wihsi no sawas seemas bahrguma issfargatees, nekā ar echo lampu, ta-tschu muhsu seema irr wehl wassara fonzoma, ja to ar winna seemu falihdsina. Kad Eiropeeschu fa-laustu fuggu druppas tur no juhras teek mallā is-mestas, tad Eskimos gan raggawas no winnahm pataisa, bet nelad wianeem prahā nenhak, tahs aisdedinaht, lai pee uggunis warretu silditees.

Preefch trihs gaddeem grafs Frederik Fitz... brauza lihds par fugga offizeeri us kahdu fuggi, kas tifka isfuhtits, lai pasudduscho seemeta brauzeju Franklini usmelle. Seemas eesahlumā ledus kalni apstabja fuggi, un fuggis eefatta. Kamehr grafs beedri pa ledlu tahki aplahrt staigaja un us labtchū jaktihm dewahs, grafs no fadausischchanahs gulleja wahjch fuggi.

Kahdu deenu jauna Eskimos meita peebrauza ar diwpads'mit suaneem preefch samanahm pee fuggi. Ruggis bija tai brihnuma leeta; winna islebza no samanahm, kahpa us fuggi augshā un apraudsja „fweschineku leelo kohku mahju.“ Kad winna pa wisseem fugga kakteem islohschnajuse, winna peenahža pehdigi pee flimma grafsa gultas. Affaras speedahs winnai azjis, kad winna jauno nelaimigo zilweku ceraudsija, kam latru azzumirkli nahre bij gaidama. Ar sihmehm winna peedahwajabs, slimneku sawas mahtes buhdā lihds nemt un tur kohpt. Offizeeri, kas fuggi bija, peenehma ar preeku tahdu peedahwachanahs un palihdseja Eskimos meitai grafsi samanās eezeit; Tukulito padfinna suanis un aibrauza steigschus ar slimneku.

Pehz diwi stundu garru brazeenu winna fasneedsa sawu mahju, nolissa grafsi us no ahdahm fataisitu gultu, isgahja tad ahrā un atnahza pehz kahdu brihtinu ar kohka traiku atpakkat, kur rohan affinis eeskā bij. Gesahlumā grafsi gan negribbeja tahdu dñchreenu peenamt, bet wisch drihs atradda to par „gluschi brangu“, kā pats pehza kahstija. Deenu

no deenas wisch schihs sahles kahrigali dsehra un jutta, kā spehki fahka atkal rastees.

Pehz trihs mehneschem wisch bija tik spirts, kā, Eskimos argehrbā gehrbees, drohschibā un ismannibā ar pascheem Eskimos mehrojahs, lai nu ar kamanahm brauza, lai rohaus kahwa, wai lai stabwōs klinis pehz putnu ligsdeem augschā rahpahs.

Ohtra gadda Aprita mehneschem ledus, kas ap fuggi stahweja isschlihahs un nosudda, tā kā fuggis warreja us Englandi atpakkat braukt. Tukulito, to dsirdejuse, paslehpahs sem seemetreeschu ahdu test, kas pec juhras stahweja. Grafs usmelleja winna un atradda winau raudoht.

„Mahsa,“ wisch us tahs fazzija, kā bija eerabdis, „mahsa, manna mahte tevi Englandē sagaida. Nahz man lihds!“

Tukulito noslauzija affaras, sneedsa winnam rohku un gahja lihds us fuggi; fuggis nobrauza laimigi Englandē.

Pehz kahda laika grafsene Fitz... wedda Tukulito kā sawu weddekkli kehninene preefchā. Kehninene fazzija, kā winna ar sawu rohku buh schoht fugga offizeera un Tukulitos prezzechanahs kontrakti parakstīt. Turklaht kehninene smaididama us Tukulito teiza: „Tadeht kā juhsu wahrds irr chermigs, es juhs, kā sawu draudseni, luhdsu, lai juhs to us preefchū atmestu un sevi liktohs par Vitoriju faukt.“

Ohde un wilks.

Ohde us zinnischa guffoht jautaja wilks, kur buh schoht eet. Wilks atbild: „Us gannibahm pee sirgeom. Luhkoschu, wai nedabbu kahdu mihkstu kummosu; jo es diwi deenas laitu neweenu fummosu ne-efmu baudijis; taggad gauschi gribbahs ehst.“

Ohde sakka: „Las welti, brahl! Es arr deesgan esmu vihrs; gahju ar sirgu spehlotees; bet tifko sirgs manni ar akses gallu trahpija, krittu gar semmi. Trihs deenas jaw guttu; negribbu ne ehst, ne dser.“

M. G. f. e.

Isfluddinashanas.

Tahdus wehrschus, kurri it treknī tohp, kad tohs barro, lohti lehti pahrdohd.

Lejputru semmes mohdernecks.

Laudis, kas sawus kaulus gribb pahrdohd, lai tohs it drihs atness schkehrs-eelā Nr. 00 pee treppem, tur winni labbu zennu dabbuhs.

Pee mannis irr weena seita pulkstenu atflehga lohti lehti pahrdohdama, tamdekt la man nau ruhmes, kur to paglabbaht.

B. Leidis.

Atbildedams redaktehrs A. Leitan.

No Bensures atvelehtis.

Niğā, 4. Dezember 1869.